

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

ב' באלול תשע"ח
 13 באוגוסט 2018
 מזהה סער: 2000-1023-2018-0019876

נוהל ליווי חמוש בטיולים ופעילות חוץ – מכינות קד"צ ואופק

1. כללי:

א. משטרת ישראל נושאת באחריות לביטחון הפנים בשטחי מדינת ישראל.

ב. צה"ל נושא באחריות לביטחון באיו"ש וגבולות המדינה.

ג. בהמשך לוועדת מנכ"ל משרד החינוך להסדרת פעילות המכינות ובהמשך למפגשים במשרד

לביטחון פנים ומשטרת ישראל, המשטרה אינה מנחה את המכינות בפעילות חוץ וטיולים.

ד. נוהל זה בא להסדיר את הבסיס המקצועי לביצוע אבטחת הטיולים ע"י המכינות הקדם צבאיות.

2. מטרת הנוהל – גיבוש תפישת אבטחת טיולים המתקיימים במסגרת הפעילות החינוכית של המכינות הקד"צ, מכינות אופק.

3. מושגים:

ג. טיול מכינה – קבוצה מאורגנת של מטיילים, במסגרת מכינה, ברגל, ברכב או ברכיבה על אופניים המונה 5 משתתפים לפחות, משכו של הטיול הינו ממספר שעות ועד מספר ימים עם/בלי חניוני לילה או לינה במקומות מוסדרים.

ד. חניון לילה – מקום מוסדר או שאינו מוסדר(בו לנים מטיילים, חניכי המכינה למשך לילה אחד או יותר).

ה. שטח אש – שטח המיועד לאימוני צה"ל או כל גוף בטחוני אחר. שטחי האש במפת הטיולים יודגשו בצבע ורוד ויעודכנו ע"י משרד החינוך.

ו. אוכלוסיית מטיילים – חניכי המכינה קד"צ / חניכי מכינות אופק.

ז. לשכה לתיאום – לשכה ארצית, המרכזת את כלל הפניות ליציאה לטיול מגורמי מערכת החינוך, בודקת אותם ומנפיקה אישור טיול עפ"י נהלי משרד החינוך, מופעלת באמצעות גורם חיצוני שזכה במכרז, המספקת שירותים למשרד החינוך.

ח. חדר מצב – חדר מצב משמש מרכז מידע, דיווח, הנחייה וסיוע למוסדות הקשורים למערכת החינוך בטיולים ובמחנות, מרכז מידע מונחה ע"י משרד החינוך, מנוהל ע"י מנהל פרויקט מטעם קבלן חוץ.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

- ט. אישור טיול – בקשה לעריכת טיול, המאושרת ע"י הלשכה לתיאום טיולים, משמשת עבור הגורם המטייל "רישיון לטיול" ואישור לביצוע הטיול המתוכנן, אלא אם כן, צוין אחרת על גבי האישור שהתקבל, אישור הטיול ימצא בידי אחראי הטיול בכל מהלך הטיול.
- י. מפת תיכנון ותיאום – מפה הכוללת חלוקה ארצית לאזורי טיול: באחריות צה"ל אזורים 1 ו-1א'. באחריות משטרת ישראל הנחייט טיולים באזורים 2 ו-3 - אזור 2 מחוייב באבטחה. המפה מופצת לגופים המטיילים, לצה"ל ומשטרת ישראל, ומעודכנת מעת לעת ע"י משרד החינוך בתיאום עם צה"ל ומשטרת ישראל.
- יא. אזור 1 – אזור הכולל את המרחב הסמוך לגבולות המדינה/שטחי יהודה ושומרון – אחריות צה"ל.
- יב. אזור 1א' – אזור הכולל את הנגב המערבי ורמת הגולן, באחריות צה"ל בפיקודים צפון, מרכז ודרום שבו נעשו הקלות בדרישות הביטחוניות.
- איזור 2 – כולל בתוכו את כל הרצועה בטווח של עד 1 ק"מ לאורך גדר ההפרדה ממעלה הגלבוע מערבה, דרומה ומזרחה עד מעלה החמישה, מצור הדסה דרך צפרירים – בית ג'וברין-סנסנה ומזרחה עד ערד, גובל עם אזור 3 וכן גם מדרום לבאר שבע – דימונה (כביש 25) עד מצפה רמון, ומזרח ירושלים.
- אזור זה מחייב אבטחה חמושה עפ"י הנחיית משטרת ישראל, מסלולים אלה ללא רצף התיישבותי, ומאופיינים בטופוגרפיה שהינה מאפשרת בדרך כלל קשר עין בין המטיילים במסלולים השונים.
- יג. אזור 3 – כולל את לב הגליל העליון והתחתון, כל רצועת החוף מעכו בצפון ועד אשקלון בדרום, גובל במזרח עם כביש 6 ובדרום עם כביש 25. מאופיין ברצף התיישבותי, הסוגר על השטחים הפתוחים – אזור זה מונחה ע"י משטרת ישראל ללא צורך באבטחה חמושה.
- יד. ליווי חמוש – ליווי טיול/פעילות חוץ מכינה ע"י מאבטח טיולים או ע"י מלווה חמוש.
- טו. מפת תיאום טיולים – ראה נספח א'
4. הנחות יסוד
- א. טיולים ופעילות חוץ עלולות להוות יעד לפיגוע פח"ע / אירוע הפס"ד / פלילי.
- ב. מכינות קד"צ תקיימנה טיולים ופעילויות חוץ בכל רחבי הארץ בכפוף להנחיות נוהל זה.
- ג. מרבית הפעילות מתבצעת בשטחים הפתוחים ומחייבות פעולות אבטחה.
- ד. פעילות מח"א – עפ"י נוהל מח"א.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

ה. פעילות ניווט – עפ"י נוהל ניווט.

ו. טיולים ופעילות חוץ אשר משתתפים בהם תלמידי תיכון (בהכנה למכינה) יפעלו על פי חוזר מנכ"ל טיולים ופעילות חוץ בית ספריות במערכת החינוך: היבטים פדגוגיים, אירגוניים, בטיחותיים וביטחוניים שבתוקף ועפ"י הנחיות המדוייקות הניתנות באישור הטיול מהלשכה לתיאום טיולים.

ז. נוהל זה הינו למכינות **בלבד** בהשתתפות חניכי מכינה מעל גיל 18.

5. פירוט השיטה

א. האבטחה המיטבית בטיול תתבצע באמצעות **מאבטח טיולים** בעל הכשרה ותיעוד מתאים.

ב. האבטחה המינימלית האפשרית הינה באמצעות **מלווה חמוש**, מכינה/אחר אשר עבר הכשרה כמפורט בנוהל זה.

ג. פרופיל מאבטח טיולים

1) מאבטחים המועסקים ע"י חברות אבטחה, אשר עומדים בתנאי כשירות מאבטח טיולים שנקבעה ע"י משטרת ישראל.

2) פרופיל מאבטח הטיולים כמפורט בנוהל משטרת ישראל.

3) הכשרה מאבטח טיולים בהתאמה לסילבוס חטיבת אבטחה/מדור הכשרות.

4) ריענונים – בהתאמה לסילבוס חטיבת אבטחה/מדור הכשרות.

5) הופעה – מדי חברת האבטחה + נעליים סגורות.

6) ציוד – תעודה מזהה, רישיון נשיאת נשק, תעודת מאבטח בתוקף של משטרת ישראל, פנקס מעקב כשירות, כובע זיהוי צהוב עם כיתוב "ביטחון".

7) חימוש – אפיון האקדח הנדרש, כמפורט בנוהל משטרת ישראל – **מצורף בנספח ב'**.

ד. פרופיל מלווה חמוש בטיול

1) מלווה חמוש, בעל נשק אישי (אקדח) נושא רישיון בתוקף להגנה עצמית.

2) הכשרה – ביצוע הכשרה בת יומיים, סילבוס שיקבע ע"י משרד החינוך ויבוצע בחברת הכשרה מתאימה.

3) ריענונים – ביצוע אימון ירי ריענון אחת לשנה, סילבוס שיקבע ע"י משרד החינוך ויבוצע בחברת הכשרה מתאימה.

4) הופעה – נעליים סגורות!

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

- 5) ציוד – תעודה מזהה, רישיון נשק בתוקף, כובע זיהוי צהוב, תעודת הכשרה (יומיים).
- 6) חימוש – נשק האישי מתאים לרישיון אשר המלווה ביצע בו את האימון וההכשרה!
- 7) סילבוס הכשרה לנושא אקדח – **ראה נספח ב'**
- 8) נושא נשק צבאי ארוך (הגמ"ר) - רשאי לשמש כמלווה חמוש בטיול ללא צורך בביצוע הכשרה נוספת.

ה. אבטחה באיו"ש

- 1) אבטחה באיו"ש תתבצע עפ"י הנחיות הצבא בפקודת האבטחה של פיקוד מרכז.
- 2) תנועה מיישוב ליישוב ויציאה מרחבי איו"ש מחייבת רכב ממוגן עפ"י הנחיות הצבא בצירים, אבטחה על בסיס מלווה חמוש / נהג חמוש לפחות.
- 3) תנועה רגלית מותרת רק במסלולים אשר קיימים בחדר מצב תואמו ואושרו לצורך הטיול.
- 4) אבטחה באיו"ש תתבסס רק על **מאבטח טיולים מוכשר** / נושא נשק הגמ"ר מהגזרה כמפורט בסעיף 5ג' בנוהל זה.
- 5) נשק לאבטחה כמפורט בפקודת הצבא (נשק קצר/נשק ארוך) בהתאם למצויין באישור הטיול.
- 6) טיולים ונסיעות יתואמו מול הלשכה לתיאום טיולים כמפורט בפקודת צה"ל.
- 7) לינה באיו"ש ביישוב מגודר ומאובטח, פטורה מאבטחה צמודה בלינה (אבטחה על בסיס אבטחה יישובית).

ו. הנחיות אבטחה אזור 3

- 1) נסיעה מיישוב ליישוב – פטורה מליווי חמוש.
- 2) טיול בשטח עירוני, לא נדרשת אבטחה / מלווה חמוש.
- 3) לינת שטח באזור זה מחייבת אבטחה / ליווי חמוש.
- 4) לינת לילה במבנה עם רישיון עסק וקיימת בו אבטחה (כגון: אנ"א, בית ספר שדה), אבטחה בלילה על בסיס השומר / מאבטח של המתקן.
- 5) לינת לילה במבנה סגור פטורה מאבטחה בתנאי שכמות הלנים/מטיילים אינו עולה על 100 חניכים.
- 6) טיול באזור זה בשטח פתוח מחייב תיאום אך לא מחייב אבטחה ביום.
- 7) נשק לאבטחה באזור (באם נדרש) הינו אקדח בקוטר 9 מ"מ.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

ז. הנחיות אבטחה אזור 2

- 1) נסיעה מיישוב ליישוב – פטורה מליווי חמוש.
- 2) טיול בשטח עירוני (למעט טיולים במזרח ירושלים), לא נדרשת אבטחה/מלווה חמוש.
- 3) טיול בשטח פתוח באזור זה מחייבת תיאום ומאבטח/מלווה חמוש.
- 4) נסיעה מאזור 2 לאזור 3 ולהיפך לא נדרש ליווי חמוש.
- 5) לינת לילה במבנה אשר לו אבטחה למתקן, על בסיס השומר/מאבטח מתקן.
- 6) לינת לילה במבנה סגור פטורה מאבטחה בתנאי שכמות הלנים/מטיילים אינו עולה על 100 חניכים.
- 7) לינה באזור זה **בשטח פתוח** מחייב מאבטח / מלווה חמוש.
- 8) נשק לאבטחה באזור זה הינו אקדח בקוטר 9 מ"מ.
- 9) ברשימת המסלולים המופיעה בנספח ג', נדרשת אבטחה עם אקדח בעל התקן מייצב או נשק ארוך.

ח. אבטחה שמירה בחניון לילה

- 1) בלילה תתבצע שמירה ע"י חניכי מכינה.
- 2) מאבטח/מלווה חמוש יוכלו לישון במרכז החניון בסמוך **לעמדת השמירה** של חניך המכינה, נעליים בסמוך למאבטח/ מלווה חמוש.
- 3) מאבטח/מלווה חמוש יתודרך בהוראות הביטחון, הבטיחות ונהלי החירום טרם פרישתו לנוהל הלילה בחניון.
- 4) לינה של קבוצות מפוצלות מחייב מלווה חמוש בסמוך לכל קבוצה.
- 5) מאבטח/ מלווה חמוש יכול לשמש בכפל תפקידים גם כמדריך או כמע"ר/חובש.
- ט. אבטחה מסע מח"א – רכב חפ"ק עם מאבטח/מלווה חמוש כמפורט בנוהל מח"א למכינות.
- י. אבטחה שמירה בניוטים - רכב חפ"ק עם מאבטח/ מלווה חמוש כמפורט בנוהל ניוטים למכינות.

יא. דגשים לתדרוך והכנות לקראת טיול – היבטי אבטחה

- 1) אחראי טיול יבצע תדרוך למלווים חמושים בטיול.
- 2) אחראי טיול יבדוק מוכנות וכשירות מאבטחים/ מלווים חמושים.
- 3) ביצוע סריקות ע"י מלווה חמוש, אזור חניון אוטובוס.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

- (4) ביצוע סריקות אוטובוס/רכב.
 (5) טרם עליית החניכים יתפוס עמדת אבטחה.
 (6) מיקום מלווה/מאבטח בספסל הראשון בסמוך לדלת.
 (7) מלווה חמוש יבצע תדרוך לסגל הטיול לצורכי סיוע במצב חירום.
 (8) מלווה חמוש בתיאום עם אחראי טיול יבצע תדרוך לחניכים בכל הנוגע להתנהגות מונעת בחירום.

6. מפתחות אבטחה

מס' חניכים	סה"כ חמושים באקדח (מאבטח/מלווה חמוש)
60	1
61-150	2
151-200	3

7. הכשרה

- א. מכינות יבצעו מיון של כל נושאי הנשק האישי / ארגוני במכינה לצורכי הכשרה.
 ב. משרד החינוך יסייע בהכשרה.
 8. נושאים לתדרוך אבטחה – מודיעין, סקירה על אופי המסלול, תרחישים ותגובות, מיקום מלווה חמוש במסלול, נוהל נתק, תרחישים במצב חריג, נהלי דיווח, חפץ חשוד, הנחיות ביטחון לחניכים – מרחקים.
 9. מינוי נאמן ביטחון – יש למנות נאמן ביטחון מקרב סגל הטיול/חניכי המכינה, לצורך ביצוע התדרוכים/ תחקירים וניהול האבטחה בטיול.
 10. כפל תפקידים – ניתן לאפשר כפל תפקידים בכל התחומים הנדרשים בטיול עד מקסימום שני תפקידים ולא יותר (אחראי טיול/מע"ר/חובש/מלווה חמוש).
 11. מדריך מח"א, מדריך ניווט נושאי נשק בטיול יכולים לשמש גם כמלווה חמוש ובתנאי שעומדים בהנחיות נוהל זה לרבות ההכשרה.

ב ב ר כ ה,

מר אריה מור
סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

נספח א'

מפת ביטחון.pdf

נספח ב'

סילבוס אימון דו יומי לנושאי נשק אישי במכינות קדם צבאיות

1. המטרה:

1.1. הגברת מוכנות מבצעית לנושאי נשק אישי במכינות קדם צבאיות.

2. יעדי הקורס:

2.1. הגברת מודעות לבטיחות בנשק.

2.2. הכרת הוראות השימוש בנשק בשגרה ובחירום (הוראות פתיחה באש).

2.3. תרגול תרחישים ביבש וברטוב.

2.4. הכרת סמ"חיס, סנ"חיס וטיפול בחפץ חשוד.

2.5. תרגול מענה במצבי קיצון כולל שימוש בנשק להגנה.

2.6. תרגול קרב מגע.

3. השיטה:

3.1. כלל משתתפי הקורס יעברו וייבחנו על הוראות הבטיחות בנשק אישי.

3.2. כלל משתתפי הקורס יכירו הוראות שימוש בנשק בשגרה ובחירום ויבצע סימולציות של מקרים ותגובות.

3.3. כלל משתתפי הקורס ילמדו ויתרגלו ביבש השיטות אבטחה במרחב הציבורי והתנהגות בשגרה ובחירום.

3.4. כלל משתתפי הקורס יבצעו תרגילים באש לאור תרחישים אפשריים של מצבים חירום.

3.5. כלל משתתפי הקורס ילמדו עקרונות לאיתור חשודים, סנ"חיס, סמ"חיס וטיפול בחפץ חשוד.

3.6. כלל משתתפי הקורס יתרגלו קרב מגע.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר לביטחון, שעת חירום ובטיחות סביבתית
לשכת סמנכ"ל ומנהל אגף בכיר

4. לוח האימון :

זמן	נושא האימון	יום א
08:00-09:00	התכנסות קליטה ושיחת פתיחה	
09:00-10:00	הכרה תאור תכונות כ"י, ה בטיחות, ה אחסנה אחזקה ונשיאה, ה פתיחה באש	
10:00-10:30	עמידה אחיזה כיוון וירי / פירוק והרכבה	
10:30-13:00	אימון יבש : שליפה דריכה שלבים רצף, ירי בכריעה, ריצה בלימה	
13:00-14:00	ארוחת צהריים	
14:00-16:00	אימון רטוב	
16:00-18:00	סמחים אדם רכב כבודה, סנ"חים לינה אוטובוס, ח"ח	
זמן	נושא האימון	יום ב
08:00-11:00	אימון יבש : חזרה על מה שנלמד, שימוש במחסה קבלת החלטות בציר (לחימה תרגיל מובנה) בהתאם לרמת המשתתפים	
11:00-13:00	אימון רטוב טכני שיפור יכולות	
13:00-14:00	ארוחת צהריים	
14:00-15:30	אימון רטוב תרגילים	
15:30-18:00	קמ"ג ותרחישים	